

СТАРШЕ покоління жителів нашого району ще пам'ятає гордовиту радянську пісню «Не треба нам берег турецький...», а нинішні дорослі й школярі знають романтичну історію Роксолани, що стала з полонянки дружиною султана, як і початок думи про першого отамана запорожців: «В Цареградї, на риночку, п'є Байда мед...» Нещодавно і артистам народного аматорського хору «Чорнобривці» довелося побувати у тому ж Цареградї — Стамбулі, пити там чай у гостинних торговців на тому ж всесвітньовідомому велелюдному Гранд-базарі. Приїхали вони разом з рівненським ансамблем танцю «Полісянка» в Туреччину не з воєвничими чи бізнесовими планами, як колись козаки чи нині підприємці, а виступати зі своєю програмою народних пісень і танців на міжнародний фестиваль «Кількінар» в місто Едірне, в центрі однойменної провінції.

Наші артисти повернулись додому з медаллю та дипломом фестивалю. Про враження від побаченого там, виступи перед багатотисячною аудиторією турків та гостей свята, зустрічі з господарями фестивалю наш кореспондент попросив розповісти учасника поїздки, голову райради Петра ЗУБКЕВИЧА та артиста хору, завіддідом культури райдержадміністрації Анатолія ІВАСЮКА, які займалися організаційними питаннями закордонного турне «Чорнобривців».

— Чи складно було добиратись у заморську Туреччину?

П.З.: Щоб приїхати у місто Едірне нашим автобусом «Ікарус», треба було перетнути державні кордони між Україною і Румунією, Румунією і Болгарією і, нарешті, болгарсько-турецький кордон. Час на дорогу тривав майже дві доби. І якщо в Болгарії нас приймали, як своїх, то прикордонники Румунії досить суворо і доскільки перевіряли наші документи і вантаж. Погода у дорозі, а особливо в Туреччині, весь час була сонячною і дуже спекотною: температура повітря вдень підвищувалась до 45 градусів і при відсутності в автобусі кондиціонера всі ми досить потерпали від спеки. Лише ввечері стовпчик термометра опускався до звичної нам позначки 25 градусів.

тистів на сцену, коли ми з прапором підходили туди. Згодом нас впізнавали на вулицях міста, вітали схвальними вигуками. А взагалі, як правило, наш колектив розпочинав концерт, а дитячий танцювальний ансамбль з Грузії завершував його теж з успіхом у глядачів.

А.І.: Це був 640-й традиційний щорічний фестиваль. Художній керівник і головний диригент Михайло Назаренко, балетмейстер і постановник танців, заслужений діяч мистецтв України Віктор Марущак добре попрацювали над новою програмою нашого колективу. До речі, В. Марущак починав свою мистецьку діяльність у 80-х роках у Горбакові і нині планує знову організувати в нашому районі танцювальний колектив. Елементи нової програми «Чорнобривців», зокрема танцювальні номери

митців. Вони подарували під час прийому ряд сувенірів, а кожному учаснику фестивалю вручили диглон та декоративну чашку.

— Мабуть, були й зустрічі з тими жителями Туреччини, які знають нашу чи російську мови? Що запам'яталось з цього?

П.З.: Так. Траплялось розмовляти з відвідувачами колишнього Радянського Союзу, які говорили про сум за кинотою батьківщиною. А коли після фестивалю поїхали в Стамбул і відвідали там знаменитий Гранд-базар, то раз по раз чули рідну чи російську мову, а зраділі торговці запрошували нас у свій магазин чи ларьок, пригощали чаєм. Причому торгують там, як правило, тільки чоловіки.

Торгові центри в Туреччині мають особливу архітектуру, що враховує місцевий жаркий клімат: більша частина їх наче врита в землю, а зверху будівель споруджений куполовидний дах. Тому температура у них постійно 20-25 градусів. Приємно вразило шанобливе ставлення турків до своїх державних символів. Кожен магазин, установа прикрашена державним прапором країни. Коли ж виконується гімн Туреччини, то всі не просто встають, а співають його, як це було, скажімо, на відкритті фестивалю. Відмічу і належне ставлення тамтешніх жителів до чистоти вулиць, довілля. Всі фонтани діють, є чимало місць, де можна напитися води, хоча вона в провінції дефіцитна.

А.І.: Є також доглянуті зелені газони, де дозволяється посидіти, перепочити. Здивувало і те, що на базарі ми побачили й українські прапори. За програмою фестивалю, нас запросили на пікнік, де теж здивувало

В КРАЮ ПРАВЛІННЯ РОКСОЛАНИ

представляв гошанський хор «Чорнобривці» українське народне мистецтво на міжнародному фольклорному фестивалі «Кількінар», який проходив у місті Едірне, на заході Туреччини

да у дорозі, а особливо в Туреччині, весело час була сонячною і дуже спекотною: температура повітря вдень підвищувалась до 45 градусів і при відсутності в автобусі кондиціонера всі ми досить потерпали від спеки. Лише ввечері стовпчик термометра опускався до звичної нам позначки 25 градусів.

А.І.: Прийшлося витратити чимало коштів за перетин кордонів, які нами зовсім не передбачалися. Скажімо, збір за екологію, плата за міст, за дороги, за санітарну обробку автобуса та інші. Коли ж поверталися, то зовсім грошей у людей не було, і лише домовленість з начальником румунської прикордонної застави, особливий статус нашого мистецького колективу дозволили нам безкоштовно проїхати в рідну державу. А ставлення турецьких прикордонників і митників було гостинним. Приїхали десь о 15 години, а о 17-й вже були на відкритті фестивалю, де виступили вперше.

— Як починався і проходив фестиваль?

П.З.: Нинішнього року традиційний фольклорний фестиваль в Туреччині «Кількінар» зібрав, крім господарів, артистів з 9 країн світу: України, Чехії, Словенії, Франції, Югославії, Албанії, Польщі, Грузії та Греції. Він урочисто відкрився в центрі міста Едірне біля пам'ятника першому президенту республіки Ататюрку, де відбулося покладання вінків, а потім колона артистів різних держав разом з господарями вирушила до місцевого стадіону. Там кожен з фольклорних колективів представляли гляда-

представляв гошанський хор «Чорнобривці» українське народне мистецтво на міжнародному фольклорному фестивалі «Кількінар», який проходив у місті Едірне, на заході Туреччини

чам, причому попереду артистів, що виходили на сцену, йшов представник країни зі своїм державним прапором. Це було одним з правил — і під час представлення колективів, і під час їх подальших виступів на сцені мав бути державний прапор. І я тримав у руках наш прапор, а табличку з назвою країни — Микола Федоришин, рівненський організатор фольклорних фестивалів. Приємно, що кожен виступ гошанських артистів проходив з незмінним успіхом у глядачів. Так було на центральній площі фестивального дійства, біля мечеті (на фото зліва вгорі) і потім на відкритій сцені у навколишніх містечках, куди ми виїжджали, згідно з планом фестивалю. Вдячні аплодисменти, а нерідко й овації великої аудиторії, яка і української мови не розуміє, додавали натхнення, бажання донести якнайкраще наше народне мистецтво глядацькому загалу. А ще — усвідомлення того, що наш мистецький колектив був єдиним з усієї України, тож ми фактично представляли мистецтво всієї держави на великому міжнародному святі фольклору. Приємно було бачити пожавлення і оплески глядачів ще перед виходом наших ар-

тистів. Представниками турецької влади наголошувалось, зокрема, на тому, що Чорне море не розділяє, а об'єднує наші держави, що воно є чудовим шляхом для розвитку бізнесу між Туреччиною і Україною. А в одному з містечок провінції глава його адміністрації розпитував у нас про Україну, Полтаву, оскільки збирався туди їхати теж на фольклорний фестиваль.

Треба відмітити і турботу організаторів фестивалю про гостей: нам були створені хороші умови для проживання та харчування в студентському містечку місцевого університету, що охоронялося. Незабутні враження залишилися від односторонньої поїздки до Егейського моря, ми змогли оцінити всю красу тамтешніх краєвидів, чистоту моря та підступність південного сонця.

А.І.: Нами опікувались два місцевих гіді, Альп і Артан, студенти університету, які розмовляли на англійській мові. Свого перекладача у нас не було, а тому їх роль досить успішно виконували наші артисти Тетяна Матвієць і Ірина Смик. Приємно вразила повага представників влади до

під супровід хору, наші країни мали змогу побачити на святковому концерті в РОКД до Дня медпрацівника. На фестивалі ми були всі 6 днів, з 25 по 30 червня.

Відкривали ми виступ привітальною композицією з чотирьох творів. Найкраще сприймали глядачі наш український гопак, що складався з декількох вокальних творів. Одним з цих творів була пісня «Синя Горинь» гошанського композитора Ярослава Калюха. Всі концерти, як і офіційні зустрічі з представниками місцевої влади, починались у точно визначений час. Кожен виступ тривав 20 хвилин, причому щодня виступали у різних місцях м. Едірне та навколишніх населених пунктів.

— А як ставились до українців та інших гостей фестивалю представники турецької влади?

П.З.: Доброзичливо. Мені довелося побувати на прийомах у губернатора провінції (на фото внизу), у мера міста Едірне, у керівників адміністрації населених пунктів, куди наш колектив виїжджав виступати. І всюди з уст господарів звучали побажання розширювати економічне і культурне співробітництво, поважне ставлення до нашої європейської країни. Нам подарували сувеніри з емблемами Едірне, наприклад, декоративну тарілку із зображенням найбільшої мечеті, біля якої розміщена головна сцена міста і проходили виступи учасників фестивалю.

Представниками турецької влади наголошувалось, зокрема, на тому, що Чорне море не розділяє, а об'єднує наші держави, що воно є чудовим шляхом для розвитку бізнесу між Туреччиною і Україною. А в одному з містечок провінції глава його адміністрації розпитував у нас про Україну, Полтаву, оскільки збирався туди їхати теж на фольклорний фестиваль.

Треба відмітити і турботу організаторів фестивалю про гостей: нам були створені хороші умови для проживання та харчування в студентському містечку місцевого університету, що охоронялося. Незабутні враження залишилися від односторонньої поїздки до Егейського моря, ми змогли оцінити всю красу тамтешніх краєвидів, чистоту моря та підступність південного сонця.

А.І.: Нами опікувались два місцевих гіді, Альп і Артан, студенти університету, які розмовляли на англійській мові. Свого перекладача у нас не було, а тому їх роль досить успішно виконували наші артисти Тетяна Матвієць і Ірина Смик. Приємно вразила повага представників влади до

ни діють, є чимало місць, де можна налитись води, хоча вона в провінції дефіцитна.

А.І.: Є також доглянуті зелені газони, де дозволяється посидіти, перепочити. Здивувало і те, що на базарі ми побачили й українські прапори. За програмою фестивалю, нас запросили на пікнік, де теж здивувало буйноцвітття рослинності, зручність і високий рівень культури обслуговування відвідувачів на спеціально створеному оазисі для відпочиваючих. А тамтешні торговці виявились дуже ввічливими і схильними до щирої співдружності, аби зацікавити і догодити покупцю.

В кафе, інших торгових точках ніде не зустрічали людей нападитку: там суворий контроль і обмеження торгівлі спиртним. Скажімо, пляшка горілки коштує близько 12 доларів! В той же час через кілька метрів у ларках багато порівняно недорогих страв та великий вибір чаїв. Приємно, що поліція (а її та озброєних військових було чимало) в місті на вулиці виявляла повагу до гостей, зокрема зупиняючи рух транспорту при переході нами дороги. І під час «пробок» на вулиці наш автобус пропускань першим.

Ми відвідали мусульманську мечеть, де місцевий священик роз'яснив нам порядок служби, особливості поведінки відвідувачів, кількість яких в приміщенні одночасно сягала до двох тисяч осіб.

— І останнє запитання: мабуть, поїздка в неблизьку Туреччину була б неможлива без спонсорської допомоги тут, у нашому районі?

П.З.: Безперечно, так. Організатори фестивалю забезпечили для нас проживання та харчування, за що ми вдячні їм. Але ми вдячні і тим численним підприємствам нашого краю, які матеріально спонсорували поїздку хору «Чорнобривці» на фестиваль. Таких підприємств більше двох десятків.

Вважаю і їх заслугою те, що саме аматори сцени нашого району представляли народне мистецтво всієї України на міжнародному фестивалі. Ім це вдалося зробити з великим успіхом. Назва нашого хору «Чорнобривці» красується в почесному дипломі, який ми привезли додому, а пам'ятна медаль великого міжнародного мистецького свята, гадаю, надихатиме артистів на нові творчі досягнення у нас і за рубежом.

А.І.: Незважаючи на тривалу дорогу, спеку, артисти «Чорнобривці» і я особисто задоволені поїздкою, теплим прийомом наших виступів в Туреччині. Це, безперечно, стимулює нас, артистів-аматорів, до нових творчих пошуків, створення програм концертів, аби і надалі достойно представляти мистецтво на сценах як нашого краю, так і за кордоном. Нині готується до поїздки у Польщу хор «Барви» асоціації «Мир» на фестиваль «Українсько-польські музичні зустрічі», який проходимо в серпні-вересні ц. р.

Інтерв'ю від Анатолій КАРДАШ.

